

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-27/97
Пале, 29.12.1998. године**

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Републике Српске, у грађанском вијећу сстављеном од судија овог суда и то. Бајић Петра као председника вијећа, Бајагић Здравка, Нинић Јанка, Дакић-Ђуровић Биљане и Драшковић Неђе, као чланова вијећа у правној ствари тужитељице Б. Н. из Б. Л., коју затупа Т. Р., адвокат из Б. Л., против тужених „Крајина осигурање Б. Л. и Ј. Д. из Б. Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених против пресуде Вишег суда у Б. Л. Гж-бр. 478/96 од 13.12.1996. године, у сједници вијећа одржаној дана 29.12.1998. године донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се дјелимично уважава, укидају се обје нижестепене пресуде у дијелу којим је тужитељици досуђивана накнада штете преко износа од 21.157,40 динара, као и одлуци о трошковима спора, и у том дијелу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. Л. П-бр. 1255/94 од 15.8.1996. године обавезани су тужени да солидарно, по основу накнаде штета плате тужитељици 32.688,63 динара са законском каматом у складу са законом овисини стопе затезне камате почев од 15.8.1996. године па до исплате, као и да тужитељици солидарно накнаде трошкове спора у износу од 2.389,50 динара, док се вишак тужбеног захтјева одбио.

Другостепеном пресудом Вишег суда (сада Окружног) у Б. Л. Гж-бр.478/06 од 13.12.1996. године, жалба тужених се одбила и првостепена пресуда потврдила у досуђујућем дијелу.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побијају другостепену пресуду због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се нижестепене пресуде преиначе тако што би се тужитељици признала накнада штете у износу од 528 динара и тужитељица обавезала да туженим накнаде трошкове спора односно укину у досуђујућем дијелу и у том дијелу предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељица је оспорила наводе ревизије и предложила да се ревизија одбије.

Републички јавни тужилац се није изјаснио о поднесеној ревизији (члан 390 став 3.ЗПП).

Ревизија је дјелимично основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитељице да јој тужени солидарно накнаде штету која јој је узрокована у саобраћајној незгоди у којој јој је у претежном дијелу оштећено њено путничко возило.

Одлучујући о основаности тужбеног захтјева првостепени суд је утврдио слиједеће чињенице: 1.саобраћајни удес у коме је у претежном дијелу оштећено тужитељичино возило са којим је управљао њен брачни друг Б. М. збио се 13.5.1998. године на магистралном путу Б. Л. – П. у мјесту В.; 2. до саобраћајног удеса дошло је у тренутку када је тужена Ј. Д. са својим моторним возилом које је осигурано код тужене заједнице осигурања од аутоодговорности за штету причињене трећим лицима намјеравала да скрене улијево на пут према селу П. у ком циљу

дала је знак помоћу показивача правца на своју намјеру да скрене улијево, у чему није успјела, јер се са својим возилом поново вратила на своју десну коловозну траку којом се за њеног возила кретало возило са којим је управљао Б. М. и зауставило на удаљености од 15 метара од мјеста гдје је тужена Ј. Д. требала скренути улијево на пут који је водио за село П.; 3. Б. М. у тренутку када је на удаљености од 25 метара запазио намјеру тужене Ј. Д. да ће скренути улијево крећући се брзином од 70 км/х започео је радњу претицања моторног возила са којим је управљала тужена Ј. Д. са десне стране њеног возила, у чему није успио због промјене кретања возила тужене Ј. Д., услед чега је и предузео радњу кочења са возилом скренуо са коловоза услијед чега је дошло до оштећења тужитељичиног возила; 4 да би у насталој саобраћајној ситуацији (особинама и стању пута, атмосферским приликама и стању возила и терета које је у приколици вукло моторно возило са којим је управљао Б. М.) безбједна брзина моторног возила са којим је управљао Б. М. требала је бити мања од 49 км/х (по налазу саобраћајног вјештака С.), односно мања од 51 км/х (по налазу Завода за судска вјештачења из Н. С.).

Полазећи од овако утврђеног ињеничног стања које не може бити предмет побијања и оцјењивања у овом ревизијском поступку с обзиром на изричиту забрану садржану о одредби члана садржану о одредби из члана 385 став 3 Закона о праничном поступку (даље: ЗПП), крај неспорне чињенице да је тужена Ј. Д. правоснажном пресудом кривичног суда К-бр. 925/90 од 19.2.1991. године оглашена кривом у погледу проузроковња саобраћајне незгоде која везује парнични суд у смислу члана 12 став 3 ЗПП, а и да је истом пресудом против Б. М. одбијена оптужбе да је и он скривио ову саобраћану незгоду, нижестепени судови су по оцјени овог ревизијског суда, правилно закључили да је тужена Ј. Д. одустајањем од своје првобитне намјере да на мјесту гдје је требала скренути улијево довела Б. М. у такву ситуацију коју није могао предвидјети и због чега није могао са успјехом извршити започето претицање моторног возила са којим је управљала тужена Ј. Д., већ само у циљу избјегавања контакта са овим возилом, предузети радњу кочења коју није могао с успјехом и безбједно извршити јер је противно одредби члана 45 Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима („Сл. Лист СФРЈ) број 50/88 – 11/91) возио неприлагођеном брзином. Таквим својим понашањем Бајалица Миле, као и тужена Ј. Д. допринијели су, по оцјени и овог ревизијског суда штетном догађају и то Б. М. са 40% а тужена Ј. Д. са 60% како су то правилно закључили и нижестепени судови.

Тврдња ревидента да је допринос тужитељичиног брачног друга Б. М. далеко већа и да он износи 99% дакле не стоји, јер ревиденти овдје губе из вида је тужена Ј. Д. својим понашањем у ствари започела читав узрочни ланац који је довео до последице, услед чега је њен допринос настанку штетног догађаја очигледно већи. Дакле, у конкретном случају за штету коју тужитељица захтјева у овој парници одговара тужена Ј. Д. по основу кривице у складу са одредбом из члана 178 став 2 Закона о облигационим односима (даље: ЗОО) с размјерно степену њене кривице и осигураватељ њеног возила (овдје тужена заједница осигурања) у границама одговорности осигураника овдје тужене Ј. Д..

Према утврђењу нижестепених судова, а што је неспорно међу странкама, трошкови оправке тужитељичиног возила прелазе вриједности возила на дан пресуђења, услијед чега се имају примијенити правила о накнади које важе у случају тзв. тоталне штете.

Првостепени суд је утврдио да је вриједност возила у часу пресуђења износила 106.304 динара, а вриједност остатка возила које је тужитељица задржала за себе 22.569 динара, па је тужитељици с обзиром на допринос њеног брачног друга у проузроковању штетног догађаја, досудио по основу накнаде за уништено возило (тотална штета) износ од 32.688,63 динара, што је прихватио и другостепени суд. Очигледно из овог произилази да је тужитељици висина ове штете обрачуната у проценту од 40% а не у проценту од 60% колико износи допринос тужене Ј. Д. у проузроковању штетног догађаја. На овај погрешан обрачун тужитељица није реаговала, с обзиром да није улагала жалбу на одбијајући дио пресуде.

Тужени су у поступку, а сада и у ревизији против другостепене пресуде, прихватили налаз вјештака П. Ђ. да новонабавна цијена возила модела какво је било оштећено возило тужитељице по каталогу АМЦ – С., износи 118.403 динара и истовремено приговорили налазу овог вјештаја што је изведена новонабавну цијену за овај модел возила обрачунао на бази царинских и пореских стопа које се плаћају за увоз и промет овог модела возила у СРЈ, а не на бази царинских и пореских стопа које важе у Р. С. и које су, а што је неспорно међу странкама, знатно ниже. Ревиденти тврде да је овај метод обрачуна штете погрешан и да би примјеном

царинских и пореских стопа које важе за Р. С. висина штета по одбитку за амортизацију и вриједности спадсених дијелова возила које је тужитељица задржала за себе износила 52.893,50 динара, а не 83.817 динара како је то утврдио вјештак Поповић.

Према томе, тужени признају да је вриједност тужитељичиног возила у вријеме доношења првостепене пресуде износила 52.893,50 динара.

У случају тзв. тоталне штете на моторном возилу прије свега треба утврдити новчану вриједност према цијенама таквих возила и вријеме доношења првостепене пресуде (члан 189 став 2 ЗОО), а исто тако и вриједност остатка тог возила које је оштећени задржао за себе. Према подацима списка произилази да је тужитељица задржала за себе спашене дијелове оштећеног возила. Кад наступи оваква штета оштећени има право да од штетника тражи новачну накнаду која би му омогућила да набави други аутомобил у онаквом стању у каквом се налазио његов аутомобил у часу када је штета настала. Издаци су порез на промет и царине, који се имају платити за увоз оваквог возила улазе у укупну штету који је оштећени претрпио оштећењем (уништењем) свог возила.

Према томе, за правилну одлуку о спору било је потребно на несумњив начин утврдити које би издатке у случају набавке возила модела, како је било тужитељичино возило, имала тужитељица по основу царине и пореза на увоз оваквог возила у Р. С., а не у СРЈ, јер само ови издаци могу чинити укупну штету. Са оваквог аспекта нижестепени судови нису посматрали ствар, услед чега су пропустили да утврде напријед изнијети одлучну чињеницу. Стога се за сада не може прихватити утврђење нижестепених судова да вриједност тужитељичиног возила према цијенама овог возила у вријеме доношења првостепенепресуде одговар износу од 83.870 динара. Но како су тужени признали чињеницу да је вриједност тужитељичиног возила по цијенама у вријеме доношења првостепене пресуде износила 53.893,50 динара ревизија тужених против нижестепених пресуда се указује неоснована у дијелу којим је тужитељици призната накнада у износу од 21.157,40 динара (40% од износа од 52.893,50 динара) па је у односном дијелу ревизију ваљало одбити и ријешити као у изреци (чл. 393 ЗПП).

У преосталом дијелу ревизија је основана, услед чега је нижестепене пресуде ваљало укинути у дијелу којим је тужитељици призната накнада штета преко износа од 21.157,40 динара као и о одлуци о трошковима спора, и у том дијелу предмет вратити првостепеном суду на поновно суђење (чл. 395. ст 2 ЗПП).

У наставку поступка првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указао овај суд и уз провођење резултата цјелокупне расправе, донијети одговарајућу одлуку у границама укинутог дијела првостепених пресуда.

Предсједник вијећа
Бајић Петар

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Братић Душанка